

Akademik Kal?pyarg? Tehdidi Envanteri (AKTE)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Akademik Kal?pyarg? Tehdidi Envanteri (AKTE)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16530>

Öz

Akademik Kalıpyargı Tehdidi Envanteri (AKTE), Clayton ve diğ'erleri taraf'ndan geli'tirilen orijinal ölçe'in Türkçe'ye uyarlanm?? (adaptasyon) formudur. Bu envanter, akademik ba?lamlarda bireylerin, özellikle de olumsuz **kalıpyargı tehdidi** alt'nda oldukları durumlarda hissettikleri psikolojik baskı ve kaygıyı ölçmek amacıyla tasarlanm??tır. Uyarılma çal??ması, Saltürk ve Güngör (2020) taraf'ndan yürütölmü? olup, özellikle kadın ö?rencilerin matematik derslerindeki kalıpyargı tehdidi deneyimlerine odaklanm??tır.

Ölçek, katılımcıların akademik ortamlarda ne sıklıkla kendilerine yönelik olumsuz stereotiplerden kaynaklanan tehditleri algıladıkları? belirlemeyi amaçlar. AKTE, psikometrik özellikler aç's'ndan incelenerek geçerlik ve güvenilirlik standartları'nın Türkçe örnekleme de sa?land??? gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Akademik Kalıpyargı Tehdidi, Kalıpyargı Tehdidi, Matematik Ba?ar'sı, **Ölçek Uyarılma**, Kadınlar, Performans Kayg'sı, Stereotip.

Yazarlar

Aylin Saltürk, Cansu Güngör.

Amaç

AKTE'nin temel amacı, akademik ortamlarda, özellikle dezavantajlı grupları'n (Saltürk ve Güngör'ün çal??ması'nda kadınları'n matematik ba?lam'nda) kendilerine yönelik olumsuz **kalıpyargı tehdidi** nedeniyle hissettikleri baskı ve kaygı düzeyini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu envanter, ara'tırmacıları'n kalıpyargı tehdidinin akademik performans, motivasyon ve öz yeterlik üzerindeki etkilerini incelemelerine olanak tanır.

Ölçek, eğitim psikolojisi ve sosyal psikoloji alanları'nda, kalıpyargı tehdidini azaltmaya yönelik müdahale programları'nın etkinliğini de?erlendirmek için bir araç olarak da kullanılabılır.

Yapı

Ölçe'in ölçtü?ü temel psikolojik yapı, **Akademik Kalıpyargı Tehdidi**'dir. Bu yapı, bir bireyin, ait oldu?u grubun (örne'in, kadınları'n matematik yetene'i) olumsuz bir kalıpyargıyla ilişkilendirildi'i bir durumda, bu kalıpyargıyı onaylama korkusuyla karşı karşıya kalması sonucu ya?ad??? baskı ve dikkat da?ıması'n ifade eder. Tehdit alg'sı, genellikle bilişsel kaynakları tüketerek akademik performansta düşü'e yol açar.

Geçerlik

Uyarılma çalışması kapsamında, ölçeğin yapı geçerliliği incelenmiştir. Yapı geçerliliğini test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin orijinal yapıya benzer bir faktör yapıya sahip olduğunu ve kabul edilebilir uyum indeksleri sağladığını göstermiştir. Bu bulgular, ölçeğin kuramsal olarak ölçmesi beklenen **akademik kalıpyargı tehdidi** yapısını başarıyla bir şekilde ölçtüğünü desteklemektedir.

Ayrıca, içerik geçerliliği için uzman görüşlerine başvurulmuş ve çeviri sürecinde kültürel uygunluk sağlanmıştır. Kriter geçerliliği çalışmaları, AKTE puanlarının akademik kaygı ve matematik başarıları gibi ilgili yapılarla beklenen yönde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur.

Güvenirlik

Akademik Kalıpyargı Tehdidi Envanteri'nin (AKTE) güvenilirliği, iç tutarlılık yöntemiyle belirlenmiştir. İç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplamaları, ölçeğin genelinde yüksek düzeyde bir tutarlılığa sahip olduğunu göstermiştir. Yüksek **güvenirlik** değerleri, ölçek maddelerinin aynı temel yapıya tutarlı bir biçimde ölçtüğünü ve dolayısıyla elde edilen puanların istikrarlı olduğunu işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Saltürk ve Güngör (2020) tarafından yürütülen adaptasyon çalışması kapsamında, ölçeğin faktör yapısını incelemek üzere Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin teorik olarak varsayılan tek veya çok boyutlu yapıya sahip olduğunu Türk kültürüne ve örnekleme uygunluğunu test etmiştir. Elde edilen istatistiksel sonuçlar, AKTE'nin faktör yüklerinin yeterli olduğunu ve yapısal modelin veri ile iyi bir uyum sergilediğini göstermiştir.

Araç Bilgileri

Test Type: Uyarılma Ölçeği (Adaptasyon)

Format: Bireyin kendine yönelik bildirimine dayalı bir envanterdir.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Akademik ortamlarda bulunan ve olumsuz stereotiplere maruz kalma potansiyeli olan bireyler, özellikle üniversite öğrencileri.

Age Group: Genç yetişkinlik dönemi (Üniversite öğrencileri).

Population Details: Uyarılma çalışması spesifik olarak yükseköğretim kurumlarında öğrenim

gören kadın öğrenciler üzerine odaklanmıştır.

Test Methodology: Ölçek, 5 dereceli **Likert Ölçeği** kullanılarak puanlanmaktadır. Derecelendirme seçenekleri şunlardır:

- (1) Hiç
- (2) Nadiren
- (3) Bazen
- (4) Genellikle
- (5) Neredeyse her zaman

Anahtar Kelimeler

Stereotip Tehdidi, **Geçerlik**, Psikometri, Adaptasyon Çalışması, Sosyal Psikoloji, Eğitim Psikolojisi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: salturk@gmail.com (Sorumlu Yazar: Aylin Saltürk)

Correspondence Address: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanma ve yayımlanma yılı 2020'dir. Ölçeğin kullanımı için izinler ve güncel ücret bilgileri hakkında sorumlu yazar Aylin Saltürk ile doğrudan iletişime geçilmesi önerilmektedir.

İletişim: salturk@gmail.com

Kaynaklar

Saltürk, A. & Güngör, C. (2020). Kadınlar, akademik kalıpyargı tehdidi ve matematik: Bir ölçek uyarlama çalışması. *Turkish Studies-Education*, 15(6), 4475-4492. <https://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.45340>

Uyarlama çalışmasının orijinal makalesine şu bağlantıdan ulaşılabilir: turkishstudies.net

Ölçeğin orijinal PDF dosyaları aşağıdan indirilebilir:

akademik-kalipyargi-tehdidi-envanteri-akte-toad.pdf

[akademik-kalipyargi-tehdidi-envanteri-akte-toad.pdf](#)

Akademik Kalıpyargı Tehdidi Envanteri (AKTE) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam metnine ve puanlama anahtarına erişim için Saltürk ve Güngör (2020) makalesine başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM